

A ragadványnevek ismerete

Mikor az ember néprajzkutatónak áll, számos csapda várja gyűjtés közben. Ezek közül az egyik legjellemzőbb dolog a ragadványnevek ismerete. Tanáraink közül Szabó László volt, aki erre előre felhívta figyelmünket. Mikor Jászdózsán gyűjtött, a keresett személyt hivatalos nevén a saját testvére sem ismerte. Egy faluban ugyanis általában néhány család alkotja a közösséget, s mivel a keresztnév adása is hagyományos, sok az ugyanolyan névvel élő ember, akiket aztán *ragadványnévvel* (*gúnynévvel*, *csúfnévvel*) látnak el. Ezek később akár vezetéknevvé is válhatnak, mint pl. Magyarvalkón, elveszejtve a korábbi családnevet. Hasonlóképpen jártunk mi is Kürtössy Péter barátommal a Gyimesben. Létezett a tarsolyunkban egy családnév, Deák Péter, s a keresett falu, Gyimesközéplak-Hidegség. Ide kellett volna eljutnunk.

Busszal kiutaztunk Zetelakára, a barátainkhoz, onnan pedig egy esküvői különjáratral Gyimesközéplakra. Arra már nem emlékszem, hogy egy zetelakai srác vett-e el egy gyimesi lányt vagy fordítva, tény viszont, hogy Gyimesig a buszon hátra szorultunk Péter barátommal az utolsó ülésekbe. Mellénk is telepedett néhány gyimesi ember, akik kupakos borral kínáltak minket. Nem amolyan finom *deckaborral* vagy *pityókaborral* (deszkára vagy krumplira cserélik a moldvaiakkal a szőlőt), bolti áruval. Mikor megláttuk a szörnyi lőrét, azonnal szöveget ütött fejünkbe, hogy nehéz lesz a kirándulás. A bor olyan minősíthetetlen volt, Péter barátomnak háromszor jött vissza. Szorgalmasan nyelte, négy kortyra itta meg az egy kortyot. Aztán csak szomorúan nézett. Ahogy leszálltunk, elkezdtük keresni, merre is van Hidegség. Kiderült, 7 km-t kell gyalogolni. Közben azért eszembe jutott, meg kéne kérdezni mégis, hol fogjuk meglegelni a gazdát, Deák Pétert. Akárkitől tudakoltuk azonban, senki sem tudta megmondani. Nem is ismerték a személyt. Már rég bent jártunk a faluban, a sírás környékezett, nem fogjuk megtalálni a keresett családot! Végre aztán egy rendkívül idős asszony sietett segítségünkre. Nevetve mondotta nekünk:

-Fiúk, így sosem fogjátok megkapni! Marci Péternek híjják azt errefelé!

Így is lett. Nem feledtük az esetet, s más alkalmakkor sosem a kérdéses személytől tudakoltuk meg a csúfnévét, mindig a szomszédokat, ismerősöket kérdeztük.